TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Bàn A Sơn – Điểm hẹn của những lớp thời gian

16:44 19/06/2026

Trên đỉnh Bàn A Sơn, quá khứ và hiện tại gặp nhau trong một tầm mắt: từ dấu tích người tiền sử ở Núi Đọ, ngôi cổ tự Chùa Vồm dưới chân núi đến những xóm làng trù phú ven sông Chu hôm nay.

Dòng sông Chu uốn lượn giữa màu xanh của làng mạc và ruộng đồng. Chính vị trí đặc biệt này – núi nhìn xuống sông, sông ôm lấy núi – đã khiến nơi đây trở thành điểm hội tụ của nhiều thế hệ người Việt. (Ảnh: Ngô Cường)

Núi Bàn A là ngọn núi danh thắng nổi tiếng xứ Thanh tọa lạc tại phường Đông Tiến, tỉnh Thanh Hóa. Bàn A sơn án ngữ ở vị trí gần khu vực ngã ba Đầu – nơi hợp lưu của hai con sông lớn ở xứ Thanh là sông Mã và sông Chu, lại kết nối với hàng loạt các vùng đất cổ khác như: Núi Đọ, Đông Khối, làng Giàng, làng cổ Đông Sơn, Hàm Rồng...

Cũng tại khu vực này, thành Tư Phố đã được xây dựng. Đây là trị sở sớm nhất và tương đối lâu của Thanh Hóa thời thuộc Hán cho đến đầu Tiền Tống. Do đó, vùng đất này đã sớm trở thành địa danh lắng đọng nhiều trầm tích văn hóa, chứng kiến biết bao biến động sục sôi trong lịch sử hình thành và phát triển của xứ Thanh nói riêng, cả nước nói chung.

Núi Bàn A và chùa Vồm từ xa xưa đã trở thành điểm dừng chân, là nơi tri ngộ và gợi nhiều cảm hứng cho các tao nhân, mặc khách.

Bàn A có hình thù và màu sắc rất đẹp, được hợp thành từ hai ngọn núi là núi Vồm và núi Bằng Trình. Nơi đây gắn với truyền thuyết về cuộc tranh đấu giữa ông Vồm, 1 nhân vật trong thần thoại xa xưa ở xứ Thanh, có sức khỏe phi thường, có công đào sông, đắp núi, lập ấp với ông Bưng, tức Lê Phụng Hiểu, một danh sĩ thời Lý được nhân dân huyền thoại hóa.

Dưới chân núi là chùa Vồm – tên chữ là Đại Khánh tự, một ngôi chùa cổ gắn bó với vùng đất này từ trước thế kỷ thứ XV. Nhiều thư tịch cổ của các triều đại phong kiến Việt Nam đã ghi chép về ngôi chùa và vẻ đẹp của vùng đất này. Chùa Vồm cùng với núi Bàn A là loại hình di tích thắng cảnh và kiến trúc nghệ thuật, thể hiện trí tuệ, sự tài hoa, khéo léo của người xưa và được xếp hạng di tích lịch sử và kiến trúc nghệ thuật cấp tỉnh vào năm 2011.

Tựa lưng vào vách đá, chùa Vồm là một phần quen thuộc trong cảnh quan dưới chân Bàn A Sơn. Ảnh: Ngô Cường

Một buổi sáng ngày thường tại chùa Vồm. Không phải mùa lễ hội, vẫn có người dân địa phương đến dâng hương và lễ Phật. Ảnh: Ngô Cường

Những thời khóa tụng kinh được duy trì đều đặn trong đời sống tín ngưỡng của người dân quanh vùng. Ảnh: Ngô Cường

Pho tượng Phật A Di Đà cao 6m được tạc trực tiếp vào vách đá phía sau chùa, là một trong những dấu ấn kiến trúc nổi bật của di tích. Ảnh: Ngô Cường

Tiếng chuông chùa vang lên mỗi sáng sớm và chiều tà, trở thành âm thanh quen thuộc với nhiều thế hệ người dân quanh vùng. Ảnh: Ngô Cường

Bên cạnh những dấu tích đã tồn tại qua nhiều thế kỷ, nhịp sống đời thường vẫn đang từng ngày tiếp diễn dưới chân núi Bàn A Sơn. Ảnh:

Ngô Cường

Những bài thơ chữ Hán còn lưu trên vách đá là dấu tích của nhiều thế hệ văn nhân từng đặt chân đến Bàn A Sơn. Ảnh: Ngô Cường

Bậc đá dẫn từ chân núi lên đỉnh Bàn A Sơn, mở ra tầm nhìn bao quát vùng đất ven sông Chu. Ảnh: Ngô Cường

Tượng Phật được xây dựng trên đỉnh Bàn A Sơn. Ảnh: Ngô Cường

Ngã ba đầu nơi hợp lưu giữa sông Chu và sông Mã, thắng cảnh từng được nhiều danh sĩ nhắc đến trong thơ văn và ghi chép xưa. Ảnh: Ngô Cường

Những khu dân cư quần tụ bên chân núi. Xen giữa những mái ngói cũ rêu phong nhuốm màu thời gian là những ngôi nhà mới khang trang, hiện đại của vùng quê ven sông. Ảnh: Ngô Cường

Chiếc cầu phao Vồm nối đôi bờ sông Chu là hình ảnh quen thuộc với người dân địa phương, tạo nên nhịp sống thường ngày dưới chân Bàn

A Sơn. Ảnh: Ngô Cường

Phóng tầm mắt ra phía xa xa là Núi Đọ – địa điểm khảo cổ học nổi tiếng gắn với dấu tích cư dân tiền sử trên vùng đất Thanh Hóa. Ảnh: Ngô Cường

Tại nơi đây, ta có thể nhìn thấy dấu tích người tiền sử ở Núi Đọ, di tích chùa Vồm dưới chân núi và những khu dân cư hiện hữu ven sông Chu hôm nay. Ảnh: Ngô Cường

Từ đỉnh Bàn A Sơn, những dấu tích của quá khứ và nhịp sống hôm nay cùng hiện diện trong một tầm mắt trên vùng đất ven sông này.

Từ trên đỉnh núi, phóng tầm mắt ra xa, du khách sẽ cảm nhận được vẻ đẹp vừa kì vĩ vừa sinh động của cảnh vật xung quanh. Núi Bàn A - chùa Vồm nơi được xem là địa điểm của nhiều lớp thời gian gặp nhau. Tại đây, như có sự sắp đặt tự nhiên của tạo hóa và con người để cùng gắn kết, hòa quyện với nhau không thể tách rời, tạo nên một không gian đặc sắc như thực, như hư, làm mê đắm những ai đã từng dừng chân thưởng lãm.

Ngô Cường